

Autojuhtimise alused

Valikaine ainekava

35 tundi, 1 tund nädalas

Õppeesmärgid

Eesmärgiks on anda õpilastele teadmised, oskused ja hoiakud liikluses käitumiseks vastavalt B-kategooria mootorsõiduki juhile kehtestatud kvalifikatsiooninõuetele (aluseks on majandus- ja kommunikatsiooniministri määrus nr. 58 „Mootorsõidukijuhi teadmiste, oskuste ja käitumise liiklusalased kvalifikatsiooninõuded“, allikas: <https://www.riigiteataja.ee/akt/128062011037>).

Õppetulemused

Liiklus kui süsteem

Õpilane:

- 1) teab liiklussüsteemi erinevate osadega seotud terminoloogiat;
- 2) teab liikluskorraldusega seotud põhimõtteid;
- 3) mõistab liiklust kui süsteemi ja enda rolli selle süsteemi osana;
- 4) teab liikluse positiivset ja negatiivset mõju inimese elule ja tervisele.

Ohutu liiklemise põhimõtted

Õpilane:

- 1) mõistab, et peamised ohutu liiklemise põhimõtted on õigete tähelepanekute tegemine, oludele vastava sõidukiiruse valik, õigeaegsed ja piisavad märguanded, ohutu piki- ja külgsuuna hoidmine, liiklusreeglitest kinnipidamine ja teiste liiklejatega arvestamine;
- 2) teab piki- ja külgsuuna ning sõidukiiruse valikuga seotud reegleid;
- 3) teab märguandeid ja nende kasutamisega seotud reegleid;
- 4) on välja töötanud isiklikud ohutu liiklemise põhimõtted.

Teiste liiklejatega arvestamine

Õpilane:

- 1) teab, et liikluses osaleb erinevaid liiklejate rühmi;
- 2) teab erinevate liiklejate rühmade käitumise eripärasid;
- 3) teab erinevate liiklejarühmade ja sõidukiliikidega (nt vähem kaitstud liiklejate, suurte sõidukite, eritalituse sõidukite jt) seotud ohtu suurendavaid tegureid;
- 4) omab valmidust liikluses ohutuse tagamiseks arvestama eripäradega, mis on seotud erinevate liiklejarühmade ja sõidukiliikidega;
- 5) mõistab teiste liiklejate ja sõitjatega arvestamise tähtsust;
- 6) on motiveeritud arvestama teiste liiklejate ja sõitjatega, eelkõige vähem kaitstud liiklejatega ja tagama oma käitumisega nende ohutuse.

Inimene sõidukijuhina

Õpilane:

- 1) teab inimeste erineva liikluskäitumise põhjuseid;
- 2) teab kuidas sõidu motiivid, sõiduteekonna ja aja planeerimine, sotsiaalne surve, juhi seisund ja teadlikus enda juhtimisvõimest (sealhulgas liigne enesekindlus, oma võimekuse tõestamise soov) mõjutavad juhi käitumist;
- 3) teab enda isiksuseomadustest, hoiakutest ja elustiilist tulenevaid võimalikke riske liikluskäitumisele;
- 4) on enda jaoks välja töötanud strateegiad isiksusega ja tervisliku seisundiga seotud liikluskäitumist mõjutavatest asjaoludest tulenevate kahjulike mõjude vältimiseks;
- 5) on rohkem motiveeritud väärtustama ohutust ja keskkonna säästlikkust, elu üldistes eesmärkides ja käitumises

Sõidu alustamine ja sõiduki asukoht sõites

Õpilane:

- 1) teab kuidas sõitu ohutult alustada;
- 2) teab tee erinevaid osi ja nende otstarvet;
- 3) teab sõiduki asukoha valikuga seotud reegleid;
- 4) teab kuidas valida asukohta teel riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil;
- 5) on rohkem motiveeritud oma sõitu riski vältimise ja keskkonna säästmise eesmärgil planeerima.
- 6) teab juhi üldkohustusi, kohustusi jalakäija ohutuse tagamisel ning manööverdamise reegleid.

Sõidujärjekord sõites

Õpilane:

- 1) oskab rakendada probleemülesannete lahendamisel teede ristumis- ja lõikumisaladel ja teega külgnevate aladel ning raudteeülesõidukohtadel sõidujärjekorra määramisega seotud liiklusreegleid;
- 2) omab ülevaadet teede lõikumisalade ning raudteeülesõidukoha ületamisega seotud riskidest ja nende vältimise võimalustest;
- 3) on rohkem motiveeritud teede lõikumisalade ja teega külgnevate alade ning raudteeülesõidukoha ületamisega seotud võimalikke ohte vältima.

Sõidu eripära asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis

Õpilane:

- 1) teab asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimisega seotud reegleid;
- 2) teab sõiduki juhtimise eripära asulavälisel teel ja kiirteel võrreldes sõiduki juhtimisega asulas;
- 3) omab ülevaadet asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimisega seotud riskidest ja nende vältimise võimalustest;
- 4) on rohkem motiveeritud järgima asulavälisel teel ja kiirteel sõidukit juhtides sõidukiirusele kehtestatud piiranguid ning hoidma ohutut piki- ja külgvahet.

Sõiduki peatamine ja sõidu lõpetamine

Õpilane:

- 1) teab ja oskab probleemülesandeid lahendades kasutada parkimise ja peatumisega ning hädapeatamisega seotud liiklusreegleid;
- 2) teab kuidas parklas ja parkimismajas ohutult ja teisi liiklejaid arvestavalt käituda;
- 3) on rohkem motiveeritud peatumise ja parkimisega ning hädapeatamisega seotud reegleid järgima;
- 4) teab kuidas väljaspool asulat peatuda ja parkida.

Käitumine liiklusõnnetuse korral

Õpilane:

- 1) teab kuidas liiklusõnnetuse korral õigesti käituda;
- 2) teab liiklusõnnetuse korral vale käitumise tagajärgi;
- 3) omab ettekujutust liikluskindlustuse vajadusest teab tulede kasutamise reegleid

Möödasõit, möödumine ja ümberpõige

Õpilane:

- 1) teab ohutuks möödasõiduks vajalikke eeldusi;
- 2) teab kuidas ohutult mööda sõita, mööduda ja ümber põigata;
- 3) teab kuidas käituda möödasõidetava rollis;
- 4) on rohkem motiveeritud kaaluma möödasõidu vajadust ohutuse tagamise eesmärgil.

Keskkonda säästev auto kasutamine

Õpilane:

- 1) teab kuidas auto kasutamine keskkonnale mõjub ja kuidas seda kahjulikku mõju saab vähendada;
- 2) oskab leida auto kasutusjuhendist teavet keskkonna säästmise kohta;
- 3) teab kuidas jälgida kütuse kulu;

- 4) on rohkem motiveeritud autot kasutades keskkonda säästma;
- 5) mõistab, et säästlik sõiduviis on ka ohutu sõiduviis.

Sõitmine rasketes tee- ja ilmastikuoludes

Õpilane:

- 1) teab sõidukile mõjuvate jõudude olemust ja oskab neid oma sõidus arvestada;
- 2) teab rasketes tee- ja ilmastikuoludes sõiduki juhtimisega seotud ohte ja kuidas neid ohte on oma käitumisega võimalik vältida;
- 3) omab ettekujutust auto ehitust ja tehnilisest seisundist.

Õppesisu

Liiklus kui süsteem

Liikluse kui süsteemi osad – tee, liikleja, sõiduk, seadusandlus. Süsteemi erinevate osade vastasmõju. Ülevaade olulisemast süsteemi erinevate osade kohta – terminid, liiklusalane seadusandlus, sõiduk, liikluskorraldusvahendid jm.

Ohutu liiklemise põhimõtted

Tüüpilisemad liiklusolukorrad ja juhi võimalused tagada ohutus nendes olukordades. Ohutu liiklemise põhimõtted. Piki- ja külgsuuna ning sõidukiiruse valikuga ja märguannete kasutamisega seotud reeglid.

Teiste liiklejatega arvestamine

Liiklejate käitumise erisused. Liiklejate rühmad ja nende käitumise eripärad.

Inimene sõidukijuhina

Kaasasündinud teguritest (sugu, isiksuse omadused, impulsiivsus, kognitiivsed funktsioonid), elu jooksul välja kujunevatest teguritest (vanus, kogemused, hoiakud, väärtused, motiivid, iseloom jms) ning kiiresti muutuvatest asjaoludest (väsimus, tervislik seisund, emotsioonid, joove jms) tingitud inimeste erinevused. Liiklusmärkide ja teemärgiste tähendused.

Sõidu alustamine ja sõiduki asukoht sõites

Sõidu alustamise ja sõiduki asukoha valikuga seonduvad reeglid. Ohutus sõidu alustamisel, ettevalmistused sõiduks, tee erinevad osad ja nende otstarbed; õige paiknemisega teel riske vältimine. Sõiduki asukohaga sõites seotud liiklusõnnetuste tekke põhjused ja nendest ära hoidmine. Juhi üldkohustused, kohustused jalakäija ohutuse tagamisel ning manööverdumisel.

Sõidujärjekord sõites

Õige sõidujärjekorra määramine teede lõikumisalade ja teega külgnelade alade ületamisel. Teede ristumis- ja lõikumisaladel ning raudteeülesõidukohtadel ja õuelade, parklate, jalgrattateede, teega külgnelade, raudtee, trammitree jms ületamisel sõidujärjekorra määramisega seotud reeglid. Liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja nendest ära hoidmine.

Sõidu eripära asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis

Asulavälisel teel, kiirteel ja tunnelis sõiduki juhtimisega seonduvad reeglid. Liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja nendest ära hoidmine.

Sõiduki peatamine ja sõidu lõpetamine

Peatumise ja parkimise ning hädapeatumisega seotud reeglid. Liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja nendest ära hoidmine.

Käitumine liiklusõnnetuse korral

Liiklusõnnetuse korral käitumisega seotud reeglid. Tulede kasutamise reeglid.

Möödasõit, möödumine ja ümberpõige

Möödasõidu, möödumisega ning ümberpõikega seotud reeglid. Liiklusõnnetuste tekke põhjuseid ja nendest ära hoidmine.

Keskkonda säästev auto kasutamine

Kahju keskkonnale vähendamine sõiduviisi valikuga, sõidu planeerimisega, auto korralise hooldamisega, eelsoojendi kasutamisega, auto valikuga ostes jms.

Sõitmine rasketes tee- ja ilmastikuoludes

Raskete tee- ja ilmastikuoludega põhjustatud rasketes oludes ohutu sõidukit juhtimine. Peatamisteed, reageerimisteed, pidurdusteed; reageerimisaeg, pidurdusteed, sõltuvus sõidukiirusest, haardumisest ja massist, tsentrifugaaljõud, inerts, kineetiline energia, jääkkiirus, kokkupõrkel vallanduvad jõud jms. Aauto ehitus ja tehniline seisund.